

5116

ACC. N.R.

Landskap: Söderland. Upptecknat av: Gunnar Hobroh.
Härad: Mo härad. Adress: Hassleholm.
Socken: Källeryds socken. Berättat av: Gustav Terslow.
Uppteckningsår: 1936. Född år 1888 i Källeryds socken.

Uppteckningen rör I Timmerflötning sid. 1 - 9.

+ 3 figurer.

II Knördningar vid begravning
och bröllop. sid. 10 - 15.

+ 3 figurer.

III Stängselanordningar.

sid. 16 - 18.

+ 1 figur: lik & brygga

Skriv endast på denna sida!

25 sedd
inneh. tidskrift

Timmerflötning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Uppfleckningen rör flötning av timmer på
Nissau söder ut. Vi kan tänka oss tim-
ret beläget i övre änden av t. ex. Wiksjö
och så gäller det att få drö över denna
sjö och ner den korta sträckan av Nissau
men i övre änden av Södra Gudjön.

Flötningen görs mest vid "vårflod" och
"höstflod". Direct tänkes ligga samlat i
en flotte samlad av "länsor" till en s. k.
"bon". Dåserna är stockar, som sammun-
hejsas med korta kedjor, dessa sammankallas
alltså flötten.

Vid flötningen används man en båt, en
s. k. "spelabat", som är en av traktens van-
liga roddbåtar försedd med gel. Tills

består av en trärulle fäst på båten akter ut i båten, uppdelad av två jämsstävar fästa i relingen på båten. Denna rulle är genomslitrad av fyra trästävar, två och två i kors, som drar rullen runt med handkraft. Vidare medtas grova listor om cirka 100 m. längd, som sedan sammankopplas efter behov till 400 - 500 m. längd.

Man ror nu först med båten till en plats vid fjästranden i den riktning, i detta fall söder, dit man vill ha flötter.

Här görs repet fast, varpå man ror ut till bommen (flötter omgiven av läder), som i regel består av cirka 150 läderer (varadera cirka 5 m. långa). Härunder rullas repet, som är uppdelat på rullen, se-

-5916

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

ges rikt upp. Båten färs så vid ett läns-
koppel med fören där en krok sätter,
det närmaste läuset man får ligga i.
Sen drar man fyra man i prinderna
på rullen, så att linan rullas på rullen
och bommen följer med i riktning mot
stranden. Om man har mycket lin
linia får den ej placeras på rullen till
sist, utan man får "veckas av" den, det
vill säga ta av det upprullade stycket och
fästa änden på nytt på rullen. Man
kommer då med tiden till land där linan
var fäst; detta arbete är också för att
fästa bommen vid land där ställes. Om
man ej hade anordningen med båten utan
fistet linan i läusen och drog på land
klev det egentligen för tungt att dra och

Så är det bra att repel är fast på stranden enstaka det blir stadigare.

Sedan gör man sista den manöver för att få bommen eller flotten dit man vill ha den, mot söder, till en annan punkt på stranden eller eventuellt en ö.

Man binder alltså vid stranden för att få arbetet i etappor över göt, och man drar bilen + flotten så över sjön. När flotten så är kommen till sydändan av göt, här alltså Wiksjön, skall den släppas ner för Missan bilen som är mer till nästa göt, Gustjön. Här löser man upp bommen och timret flyter av strömmen (som probablet tagit salvanas i själva göt) ner åt floden. Men man måste nu faga fort före timret med bilen dragande ned

Sjö en del av läusen / del som anger syd-
delen av floden / mer i flodmyningen i
öre delen av Gusjön. Den späck läusen
läggas för timret, iständgående det i
en sackformig bildning. Läusen fäldes
därfor på stranderna här. Resten av
läusen (bonnens muddigare del) i den öre
sjö das så ner, och man ringar in
timret här i Gusjön. Om åro vi vid
samma punkt som vi började schildingen
av arbetet, fast i en jo längre urvat
i söder.

Evan relaterade metod inkon i 1905
från Värmland.

Dås är inkon även en annan metod
i Missalskosten, även den från Värmland.
Hä byggde man "spelflötter" av hårfastा

Stockar av torr gräs. Flotten gjordes så
dår att en rundvandring kunde byg-
gas på den. Se figura! På denne rund-
vandring, som bestod av en vertikal rulle
mitt på flotten, som kunde dras runt med
spaken, som droggs av fyra man, kulla-
des repet upp. Rullen stegs med en
läng, böjd gräs, man "sträva uppstånde-
red". Därifrån land, där den är fält,
bindes så på rullen, "uppriständaren". Vid
en kraftig krok på huvudet av flotten
är en länk i "bonnen" fält.

Hela flotten roddes först ut till bonnen och
fastgjordes vid kroksen, ovan uttalad. Ledan
drog man in till land liksom det skedde
i föregående metod genom upprullande
av repet på rullen i flotten (spelflotten)

- 7 5116

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

mitt. Så man kom till land med en mass
sa linia på denna, sätter en båt intill spel-
flötter och man vekrände av linorna och
fördé dem i denna till nästa angörings-
ställe vid stranden, i sydlig riktning.
Här fästes linan på myl i stranden
och sedan roddes man tillbaka till flöt-
ten igen, där den bands och så ut till
bommen igen med spelflötten.

Tunna dessa metoder infördes
från Västlandet ejowle man på enklare
men tyngre lått hår i Småland. Men
roddes då ut till timmerflötter och fä-
ste repet i en lins, varpå man drog
detta för hand på stranden, i stille med
primitivare k. dyl. Men detta var
ett besvärligt arbete. då drog man

Ofta under målerna med, bara väderet
var lugnt. Man fick alltså sig för att
timmerflöten kom förråd stranden.
Från här för var dock ej så stor här,
så spänningens i repet ej var så stor
och man drog ju mycket saktt fram-
åt. Det var 6-7 man, som drog på
land. Och så tog man hjälpe bort den
stora vind, som ju alltid fanns på
sjön, så att flöten hölls på land
förråv. Vinden skulle också närmast
komma från den landdida av sjön där
man gick och drog. Ju värighet var
ju också om stranden var allt för djämt
och inkuren eller på annat sätt var
allt jämt utefter. Denna metod var som
sagt inhemsk. Man drog antingen,

i regel, för hand direkt i repet, eller
stundom med en kavel, iblanden i del-
samma, vari man drog.

För finns ändå en annan me-
tod, som särjögn från trakten av Fär-
gärd (Småland), som dock aldrig slog
liggum och sådant aldrig huvudsak-
ligen. Den var mycket besvärlig, i
den användes en slags troskverk likau-
de maskineri och en invecklad me-
kanism med en massa linor, och
man drog från volda till volda i
sjön.

Nuvarande användes i regel motforbat och
linor av stålvisa.

Anordningar vid begravning och
bröllop

Vid begravning brukar man i dessa trakter
(Källeryds socken) på infarten till storkluset upp-
sätta torne rader granar, om 1-1½ m. höjd
ungefärl, alla med bruten topp, samt framför
bomlingshuset lägga ett stort kors av granris.
På detta kors placerades kistan, och här hälles
tal m.m. vareför den bärts ut till likvagn
på vägen. Där han stundom, men ej allt
tid även lägger ett kors av granris. Leden
är det brukligt att man vid alla gärdar
vid vägen som likstället passerar sasom en
heder för den döde, lägger ut kors av gran-
ris på vägbanen och flankerar det med
granar med avbruten topp lika dem som
(x) "storkluset"!

sättes upp på storbostads gården. I skissen före-
ställer A anordn. i storbostads gårds och
B anordning. i landstugan vid förbi fara går-
den.

Vid bröllopp sättes på gården framför in-
gången t. ex. vid verandan upp en "ärebåge"
eller "äreport". Denne är en fyrsidig byggning
av stolpar med fyra stänger som höja sig
utvärdför och möts i en rund trälump, det
s.k. "barnaluvet". De horisontella stängererna
är flata som i skissen dubbla, men denne
är en vara enkla. På "barnaluvet" står vauli-
gen en svensk flagga upp, och under detta samma
hänger i ett rep, som sedan delar sig i tre
eller fyra en krus av omber. I m. drim.
Denne är som en tjocka quirlund av löv/björk,
el. lönn) eller fäste (på sommaren blandad

med diverse vilda blommor. På gärdesväggarna
är uppbyggnaden sitts på alla fyra sidor
i kors uppåt stänger, upptill slutande med
en granbrygga. Under den nedre av de hori-
zontella stängerna hänger på alla sidor
till den mot verandaväggen grilander ner.
De fyra hönsthöftspärna är stundom enkla,
alltså blott fyra, men stundom tre i varje höns
alltså ~~totalt~~ sammantaget 12 stycken.
Allt trädskelletet i stallningen är platt
med granuris. — Från stallningen bru-
kar ta fram mot grinden hänga grilander
som hänger på nio par mar-
schaller, cirka 1 m. höga. Wagon gång har
man på toppen av marschallerna sattes
silverbärer cl. dyl. med fotogendräkt
lägspår cl. dyl., vilket antänts då man le-

mare på kvällen rospade ut brudparet.
Hundan kan marschallraden sluta med
en rundbåge i grindöppningen; denne båge
är vanligen av björkträd eller och av gung
eller enris. Antingen will för gården vid
vägen eller en lit från gården vid vägen
eller på båda dessa ställen ställas upp s.k.
"brudgumer" (pl. till "brudgau"). Dessa är
två granar ungefär så höga som ett två-
våningshus göte cele väl, samt fullständigt
avskalade kvistar och bark utan i stop-
pen på cirka 3 fots stycke. — De, som
satte upp all denna brollopsutsmyckning, var
bynas ogifta ungdom, vanligen med tjälp
av någon gift. Dessa "kläde" hängs på kaf-
fe under det de kläddes. Leðan skulle de
bjudas på kalas någon dag efter brollo-

pel. De bjöds då på överbliven "brudgummat".
Det var rester av bröllopsmaten, som gästerna
varit till bröllopsgården redan dagen
innan bröllopet. Brudgumma m.m. hämtades
så på tredje dagen efter bröllopet av veder-
börande häringar. — Efter målliden
vid bröllopet fick man ropa ut brudpa-
ret. Han roprade alltid minst tre gångar
fr innan de kommo ut. De kommo förs-
ta gången bort ut i öppningen av den
upphöjda ställningen med gravisel. De
ropades ut flera gånger och om då hade
med sig bastade enda risgröt på dem. Den
fista gången visade sig brudparet riktigt och
gick till slag ut på vägen eller i trädgården.
Sedan kunde man ropa ut andra perfo-
rör bland bröllopsfolket, värden, prästen,

— 51¹⁵ —

"sista paret" / sista marshals-tåne-parset / m. fl.

Afta földe på leveropen, som kommo för varje utropad, även "folkets jubel", som utropades och följes av allmänt skratt och tjut.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

— 5

Söderland
Ms
Källbygd 1936

-16- Mys. Gunnar Hobroh
5116 Bör. Gott. Person
född 1888; källan

Hängsel avordningar.

Hängsel kallas i dessa trakter "gårdesgård". Den är i regel uppflyttad av "stavar" och "troler". De förr, även kallade "par", är förra uppstående stalar; nuets mot dem, men i gårdesgårdens längdriktning, ligger de renare, vilande "järvijor", "hankar".

Vidjoma till "hankar" skulle egentligen vara av stammen av svin granskogspar på bränd mark, f. ex. vodjor. Här om talesättet: "tätt som en hämbs drung", om tät svinegranskog. Detta goda material växandes och vredes, varför det bands om "stavarne". Man hunde dock även tärnevar av gran.

Gårdsgården var av följande

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Typen:

1. "länggårdsgård", där "gårdglet" eller
"trolerna" ligg i 7 par (stavar), d.v.s. tro-
lerna berörde 7 par stavar från marken
till de nödliga överkanterna av gårdsgränden.
Man lade gammalt i botten och nya överst.
Man hade också här 7 par under byggnad
jämt.

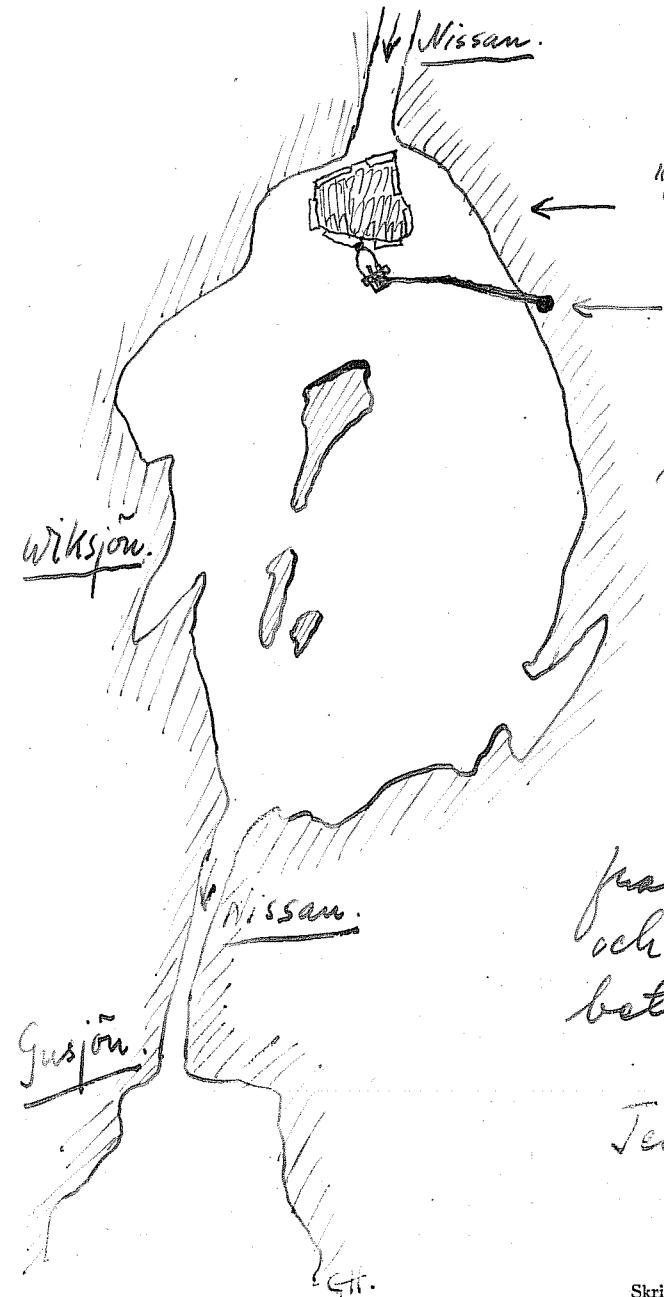
"länggårdsgården" är numera vanligast,
medan några fortfar äro ännu och
mindre allmänna.

2. "hortgårdsgård", där "trolerna" ligg blok
i 1 par (stavar), d.v.s. blok (par var en-
der byggnad jämt. Trolerna var kluvna
i fyra delar, de varo blok i horten längder,
halmar som regel. De kom alltså att
störa mer upprätt än föregående slag.

3. "Kors/staver gärdsgård", som var ett mera provisoriskt stängsel. I det användes ingen "hals": Den var byggd så att "staver" ställdes upp i kors ("kryss") med 1,5 alans mellanrum och över varit "kryss" lades en "trola". Dessa senare hade alltså röra marken bort krycket som född. Denne gärdsgård var bra, i synnerhet var den därtigt skydd mot betande kreatur. Men den var råll vanlig före.

4. "Slängärdsgård" uppfördes av diverse omgångar i betsten. Var mera vanlig i dessa trakter före.

Se vidare skisser av de olika gärdsgårdstyperna!

5116

"Bommen" av "låsor", som är "knäppt"
kring tismerflötten.

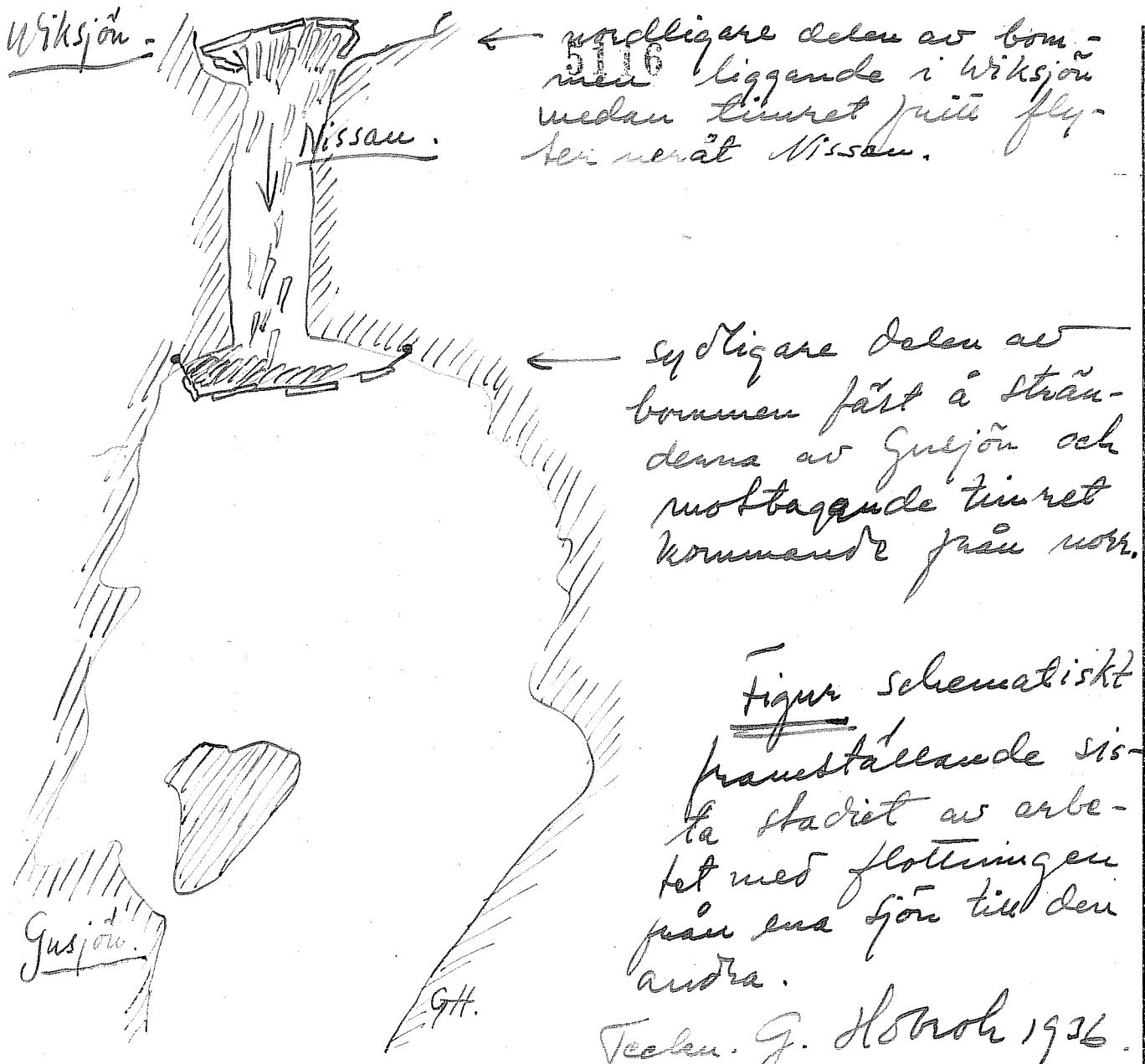
båten fäst med fören i läu-
sen och med linan fäst i
hullen i akteren samt i and-
ra änden fäst på stranden.

I:a
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Figur schematiskt
framställande utgångsläget
och början av flötningssar-
betet.

Teckn. G. Hobroh. 1936.

Skriv endast på denna sida!

II:a
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

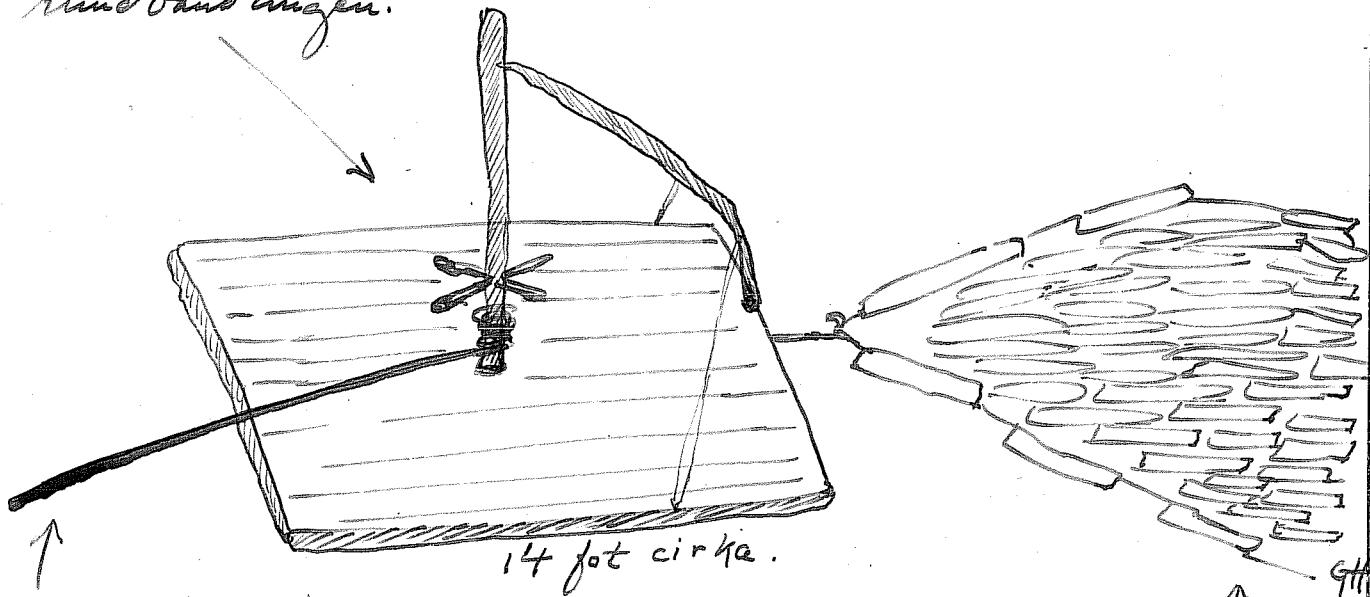
20

51 i 6

III : a
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

rundvandringen.

linan från fast
punkt på land
till "upptändaren".

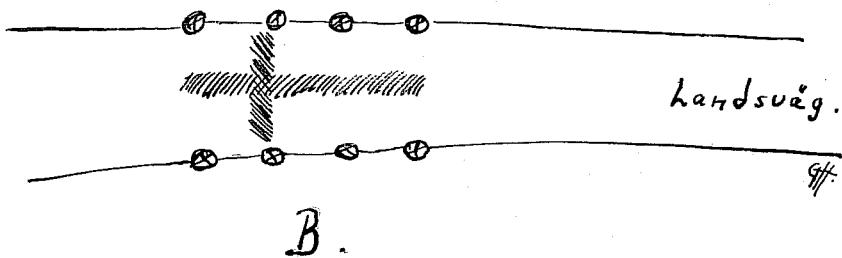
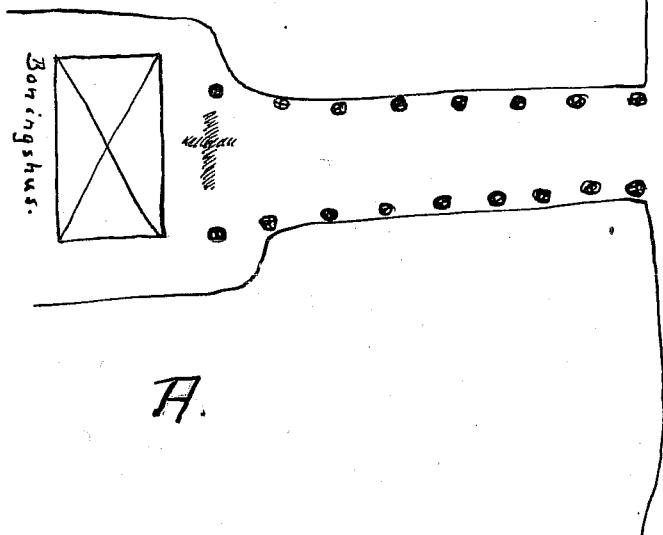
"bonnans"
med flotten av
timmer.

Schemat. figura föreställande
"Spelflotten".

Skriv endast på denna sida!

Teckn. G. H. Brodh
1936.

5116

handsväg.

ff.

Skrisser över
anordningar vid
begravning enl.
muntl. redogörel-
se av sagesmannen.
Teckn. G. Holmoh. 1936.

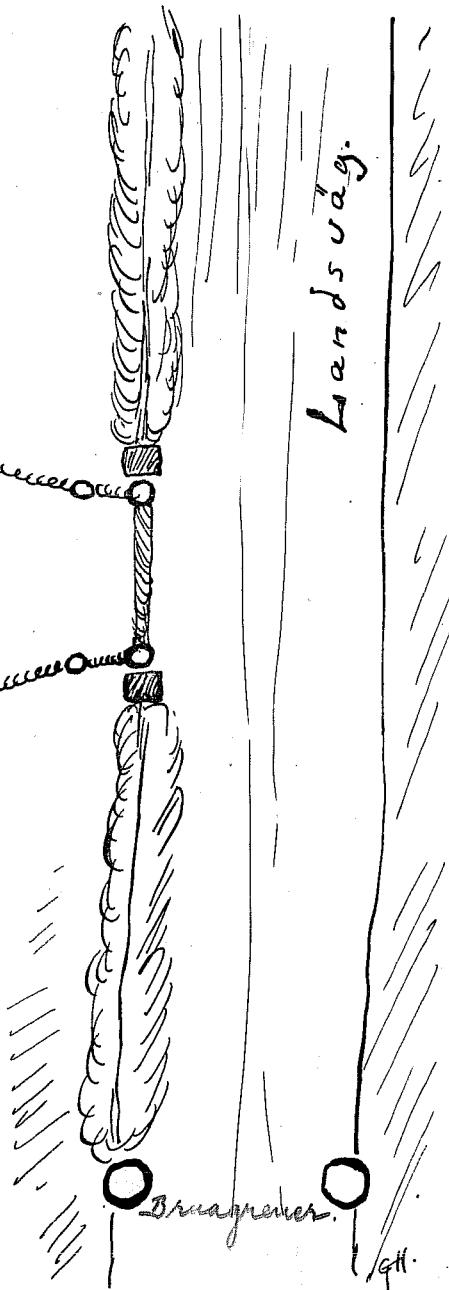
I:b
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

5116

Boringshus.

Voranda.

Tib
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Plan av utsmyckningsanordningar
vid bröllop, enl. sagesmannens munt-
liga beskrivning.

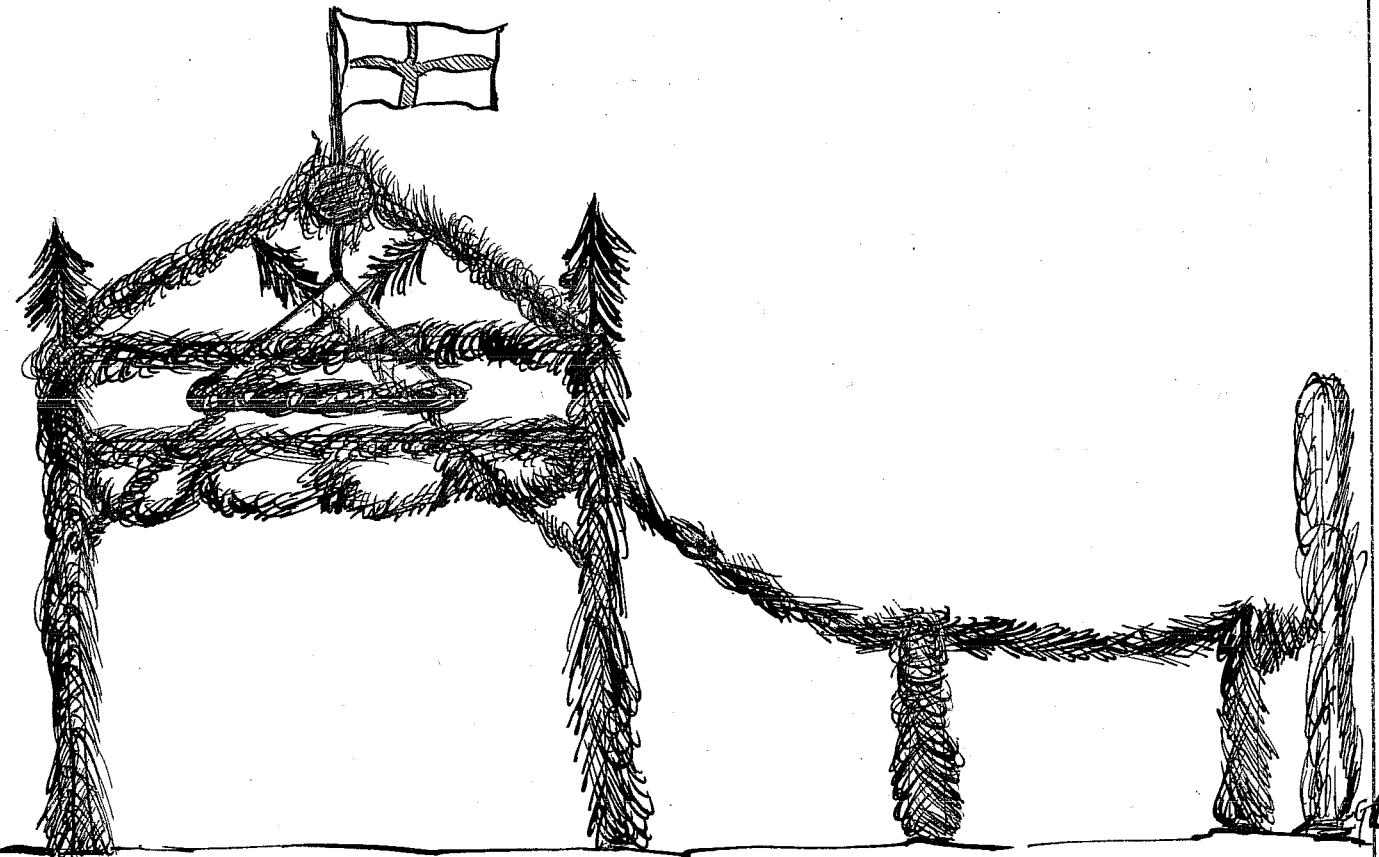
Skiss: G. Höglund 1936.

Skriv endast på denna sida!

5116

III:b
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

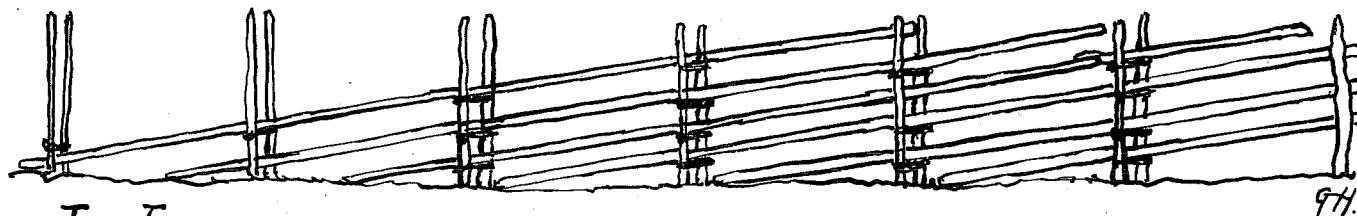
Längdsnitt genom prydnadsanordningar vid
bröllop, ent. Sagesmannens redogörelse.

Teckn. G. Höglund 1936.

Skriv endast på denna sida!

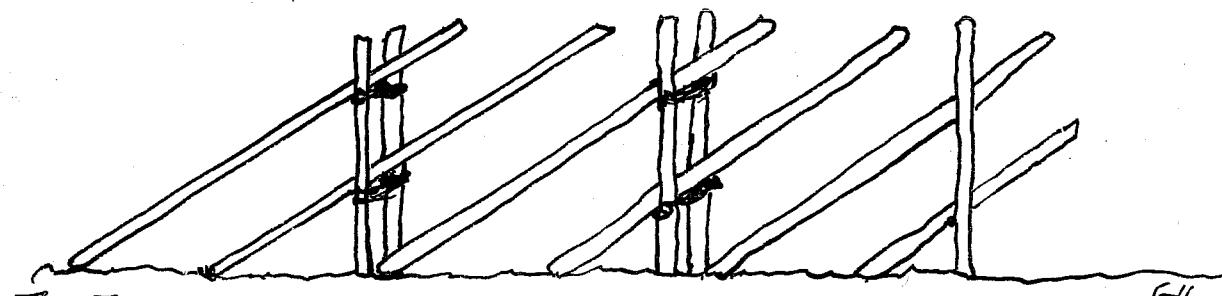
Stängsel. Teckn. G. Hobroh 1936.

51:6

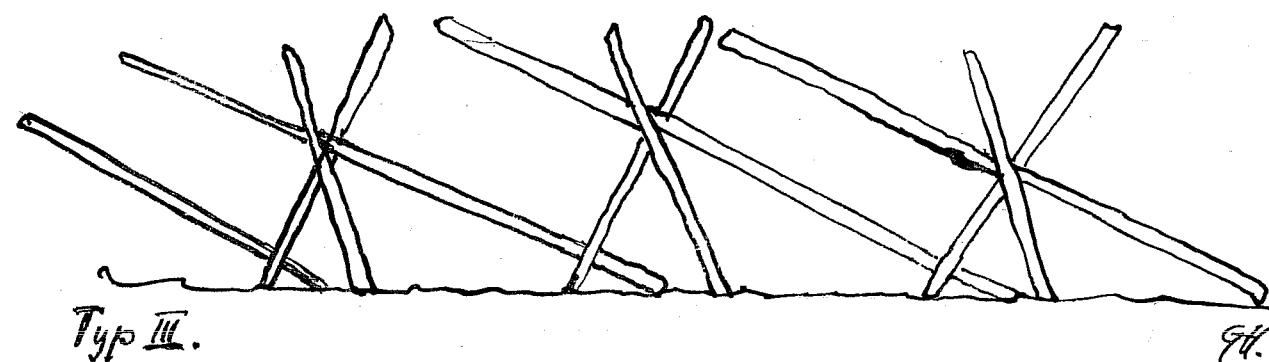
Typ I.

9H.

Typ II.

9H.

Typ III.

9H.

Skriv endast på denna sida!

IV.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gunnar Hobroh

Härad: Mo

Adress: Hässleholm.

Socken: Källeryd

Berättat av: Gustav Persson

Uppteckningsår: 1936

Född år 1888 i Källeryds socken.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Timmerflottning.

Uppteckningen rör flottning av timmer på Nissan söder ut. Vi kan tänka oss timmet beläget i övre änden av t.ex. Wiksjön och så gäller det att få det över denna sjö och ner den korta sträckan av Nissan ner i övre änden av södra Gusjön.

Flottningen görs mest vid "vårfloa" och "höstfloa". Timret tänkes ligga samlat i en flotte samlad av "länser" till en s.k. "bom". Länserna äro stockar, som sammankedjas med korta kedjor; dessa sammanhåller alltså flotten.

Vid flottningen använder man en båt, en s.k. "spelebåt", som är en av traktens vanliga roddbåtar försedd med spel. Detta består av en trärulle fäst på tvären akter ut i båten, upphållen av två järnstavar fästa i relingen på båten. Denna rulle är genomborrad av fyra trästavar, två och två i kors, som drar rullen runt med handkraft. Vidare medtas grova linor om cirka 100 m. längd, som sedan sammakopplas efter behov till 400-500 m. längd.

Man ror nu först med båten till en plats vid sjöstranden i den riktning, i detta fall söder, dit man vill ha flotten. Här göres repet fast, varpå man ror ut till bommen/flotten omgiven av länser/, som i regel består av cirka 150 länser/vardera cirka 5 m. långa/. Härunder rullas repet, som är upprullat på rullen, successivt upp. Båten fästes så vid ett länskoppel med fören där en krok sitter, det närmaste läset man får tag i. Sen drar man fyra man i pinnarna på rullen, så att linan rullas på rullen och bommen följer med i riktning mot stranden. Om man har mycket lång lina får den ej plats på rullen till sist, utan man får "vecka" av "den", det vill säga ta av det upprullade stycket och fästa änden på nytt på rullen. Man kommer så med tiden till land där linan var fäst, detta arbete är alltså för att fästa bommen vid

land därstädes. Om man ej hade anordningen med båten utan fäste linan i länsen och drog på land blev det egentligen för tungt att dra och så är det bra att repet är fast på stranden emedan det blir stadigare.

Sedan gör man lika dan manöver för att få bommen eller flotten dit man vidare vill ha den, mot söder, till en annan punkt på stranden eller eventuellt en ö. Man binder alltså vid stranden för att ta arbetet i etapper över sjön, och man drar båten + flotten så över sjön. När flotten så är kommen till sydändan av sjön, här alltså Wiksjön, skall den släppas ner för Nissan biten som är ner till nästa sjön, Gusjön. Här löser man upp bommen och timret flyter av strömmen/som praktiskt taget saknas i själva sjön/ ner åt floden. Men man måste nu fara fort före timret med båten dragande med sig en del av länsen /det som omger syddelen av flotten/ ner i flodmynningen i övre delen av Gusjön. Där skall länsen läggas för timret, instängande det i en säckformig bildning. Länsen fästes därför på stränderna här. Resten av länsen/bommens nordligare del/ i den övre sjön dras så ner, och man "ringer in" timret här, i Gusjön. Nu äro vi vid samma punkt, som vi började skildringen av arbetet, fast i en sjö längre neråt i söder.

Ovan relaterade metod inkom år 1905 från Värmland.

Detta är inkom även en annan metod i Nissatrakten, även den från Värmland. Då byggde man "spelflotte" av hållfasta stockar av torr gran. Flotten gjordes så stor att en rundvandring kunde byggas på den. Se figur! På denna rundvandring, som bestod av en vertikal rulle mitt på flotten, som kunde dras runt med spakar, som drogos av fyra man, rullades repet upp. Rullen stagas med en lång böjd gran, man "strävar uppståndaren." Linan från land, där den är fäst bindes så på rullen, "uppståndaren". Vid en kraftig krok på kanten av flotten är en läns i "bommen"fäst.

Hela flotten rodde först ut till bommen och fastgjordes vid kroken, ovan omtalad. Sedan drog man in till land liksom det skedde i föregående metod genom upprullande av repet på rullen i flottens/spelflottens/mitt. Då man kom till land med en massa lina på denna, sattes en båt intill spelflotten och man veckade av linorna och förde dem i denna till nästa angöringsställe vid stranden, i sydlig riktning. Där fästes linan på nytt i stranden och sedan rodde man tillbaka till flotten igen, där den bands och så ut till bommen igen med spelflotten.

Innan dessa metoder infördes från Värmland, gjorde man på enklare men tyngre sätt här i Småland. Man rodde då ut till timmerflotten och

fäste repet i en läns, varpå man drog detta för hand på stranden, i stil med pråmdragare el. dyl. Men detta var ett besvärligt arbete. Då drog man ofta under nätterna med, bara vädret var lugnt. Man fick akta sig för att timmerflotten kom för ~~strand~~^{nära} stranden. Faran härför var dock ej så stor här, då ~~extränen~~ i repet ej var så stor och man drog ju mycket sakta framåt. Det var 6-7 man, som drog på land. Och så tog man hjälp av den svaga vind, som ju alltid fanns på sjön, så att flotten hölls från land därav. Vinden skulle alltså närmast komma från den landsida av sjön där man gick och drog. En svårighet var ju också om stranden var alltför ojämn och inskuren eller på annat sätt svår att gå utefter. Denna metod var som sagt inhemska. Man drog antingen, ni regel för hand direkt, eller stundom med en kavel inbunden i detsamma, vari man drog.

Förr fanns även en annan metod, som inkom från trakten av Färgaryd /småland/, som dock aldrig slog igenom, och nästan aldrig används här. Den var mycket besvärlig, i den användes ett slags tröskverk liknande maskineri och en invecklad mekanism med en massa linor, och man drog från udde till udde i sjön.

Numera användes i regel motorbåt och linor av stålwire.

Anordningar vid begravning och bröllop.

Vid begravning brukar man i dessa trakter/Källeryds socken/ på infarten till sterbhuset /"stervhuset"/ uppsätta tvenne rader granar, om 1 - 1½ m. höjd ungefär, alla med bruten topp, samt framför boningshuset lägga ett stort kors av granris. På detta kors placerads kistan, och här hållas tal, m.m. varefter den bärts ut till likvagn på vägen. Där kan stundom, men ej alls alltid även ligga ett kors av granris. Sedan är det brukligt att man vid alla gårdar vid vägen som liktåget passerar, såsom en heder för den döde, lägger ut kors av granris på vägbanan och flankerar det med granar med avbruten topp lika dem som sättes upp på sterbhusets gård. Å skissen föreställer A anordn. å sterbhusets gård och B anordn. å landsvägen vid förbifarna gårdar.

Vid bröllop sättes på gården framför ingången t.ex. vid verandan upp en "ärebåge" eller "äreport". Denna är en fyrsidig byggnad av stolpar med fyra stänger som höja sig ovanför och mötas i en rund träklump, det s.k. "barnahuvet". De horisontella stängerna äro oftast som å skissen dubbla, men kunna även vara enkla. På "barnahuvet" står vanligen en svensk

flagga upp, och under detsamma hänger i ett rep, som sedan delar sig i tre eller fyra en krans av omkr. 1 m. diam. Denna är som en tjock guirland av löv/björk, ek, lönn/ eller fure, på sommaren blandad med diverse vilda blommor. På ytterväggarna av uppbyggnaden sitter på alla fyra sidor i kors uppåt stänger, upptillstslutande med en grantopp. Under den nedre av de horisontella stängerna hänger på alla sidor utom den mot varandaväggen guirlander ner. De fyra hörnstolparna äro stundom enkla, alltså blott fyra, men stundom tre i vart hörn, alltså sammanlagt 12 stycken. Allt träskellettet i ställningen är klätt med granris. - Från ställningen brukar så fram mot grinden hänga guirlander som hänger på några par marschaller, cirka 1 m. höga. Någon gång har man på toppen av marschallerna satt sillburkar el. dyl. med fotogen-dränkt sågspän, el. dyl. vilket antänts då man senare på kvällen ropade ~~ut~~ brudparet. Stundom kan marschallraden sluta med en rundbåge i grindöppningen; denna båge är vanligen av björklöv eller ock av ljung eller enris. Antingen mitt för gården vid vägen eller en bit från gården vid vägen eller på båda dessa ställen ställas upp s.k. "bruagrenar"/pl. till "bruagran". Dessa äro två granar ungefär så höga som ett tvåvåningshus gott och väl, samt fullständigt avskalade kvistar och bark utom i toppen på cirka 3 fots stycke. - De, som satte upp all denna bröllopsutsmyckning, var byns ogifta ungdom, vanligen med hjälp av någon gift. Dessa "klääre" bjödös på kaffe under det de klädde. Sedan skulle de bjudas på kalas någon dag efter bröllopstid. De bjödös då på överbliven "bunkamat". Det var rester av bröllopsmaten, som gästerna burti till bröllopsgården redan dagen innan bröllopet. Bunkarna m.m. hämtades så på tredje dagen efter bröllopet av vederbörande käringar. - Efter måltiden vid bröllopet fick man ropa ut brudparet. Man ropade alltid minst tre gånger innan de kommo ut. De kommo första gången blott ut i öppningen av den uppbyggda ställningen med granriset. De ropades ut flera omgångar och om då hade med sig kasta man risgryn på dem. Den sista gången visade sig brudparet riktigt och gick ett slag ut på vägen eller i trädgården. Sedan kunde man ropa ut andra personer bland bröllopsfolket, värden, prästen, "sista paret"/Sista marskalk-tärne-paret/ m.fl. Ofta följde på leveropen, som kommo för varje utropad, även "folkets jubel", som utropades och följdes av allmänt skrik och tjut.

Stängselanordningar.

Stängsel kallas i dessa trakter "gärdesgård". Den är i regel uppbyggd av "stavar" och "troler". De förra, även kallade "par", äro parvis uppstående stakar; snett mot dem, men i gärdesgårdens längdriktning ligger de senare, vilande på vidjor, "hank."

Vidjorna till "hanken" skulle egentligen vara av stammen av små granbuskar på bränd mark, t.ex. svedjor. Här om talesättet :"tätt som en haunkadunge", om tät smågranskog. Detta goda material värmdes och vreds, varefter det bands om "staverna." Man kunde dock även ta grenar av gran.

Gärdesgården var av följande typer:

1. "långgärdsgård", där "gärdetslet" eller "trolerna" las i 7 par /staver/, d.v.s. trolerna berörde 7 par staver från marken till de nådde ovankanten av gärdsgården. Man lade gammalt i botten och nytt överst. Man hade alltså här 7 par under byggnad jämt.

Långgärdsgården är numera vanligast, nedan nämnda sorten är sämre och mindre allmänna.

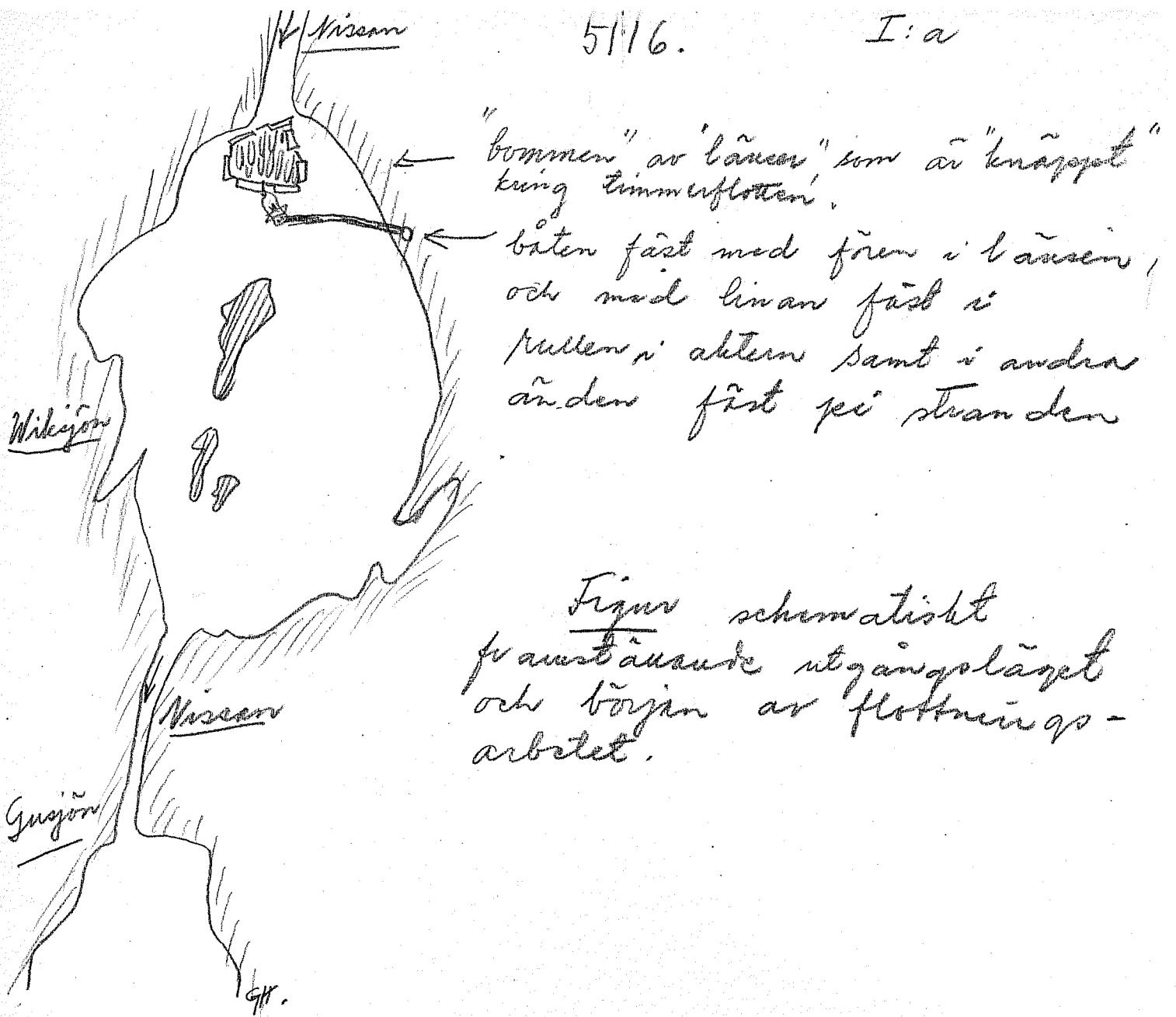
2. "kortgärdsgård", där "trolerna" las blott i 1 par /staver/, d.v.s. blott 1 par var under byggnad jämt. "Trolerna" voro kluvna i fyra bitar, de voro blott i korta längder, 4 alnar som regel. De kom alltså attstå mer upprätt än föregående slag.

3. "korsstaver-gärdsgård", som var ett mera provisoriskt stängsel. I det användes ingen "hank." Den var byggd så, att "staver" ställdes upp i kors/"kryss"/ med 1,5 alnars mellanrum och över vart "kryss" lades en "trola". Dessa senare hade alltså utom marken blott krysset som stöd. Denna gärdesgård var svag, i synnerhet var den dåligt skydd mot betande kreatur.

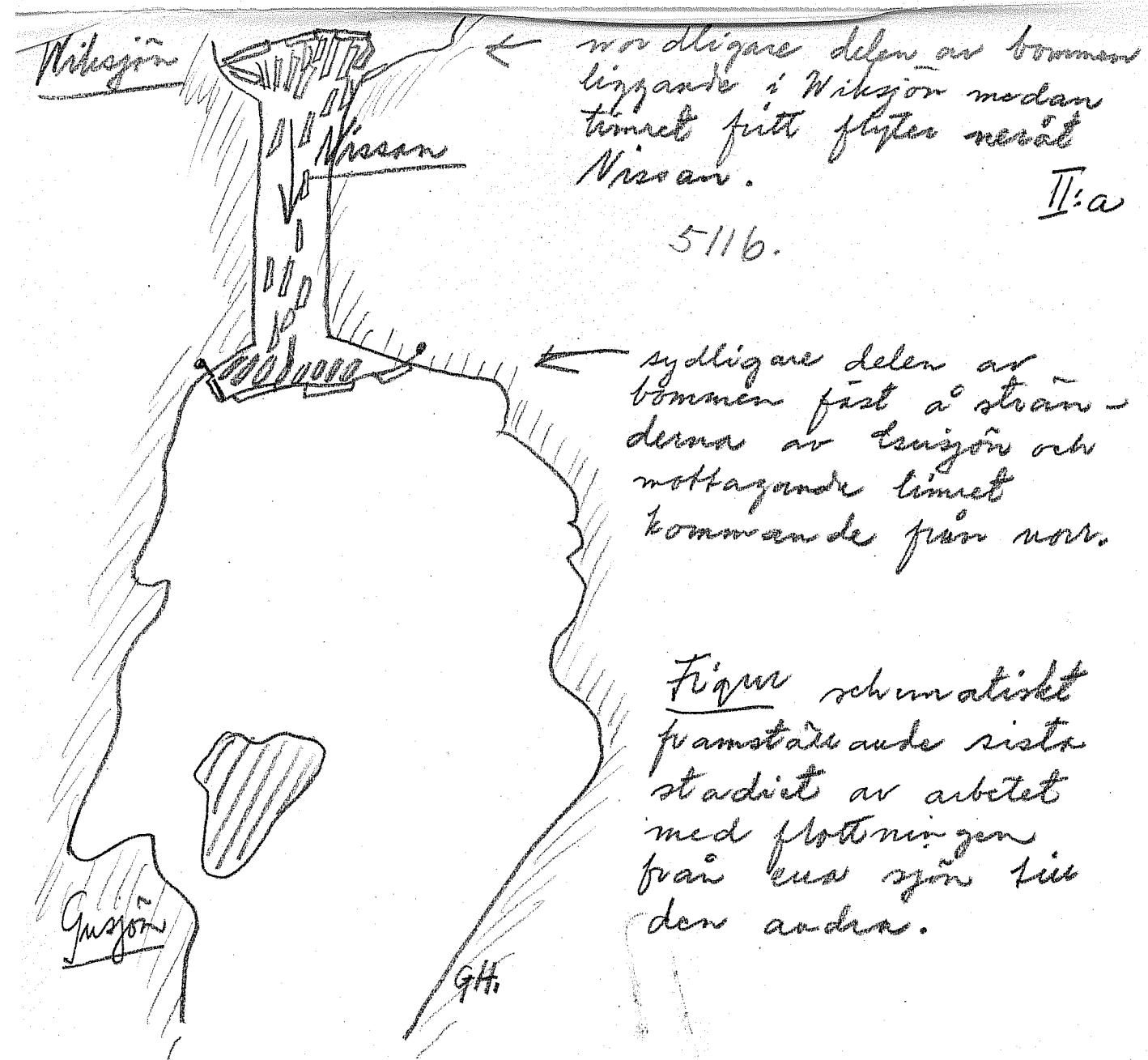
Men den var rätt vanlig förr.

4. "stengärdesgård" uppbyggdes av diverse ohuggen natursten. Var mera ovanlig i dess trakter förr.

Se vidare skisser av de olika gärdesgårdstyperna!

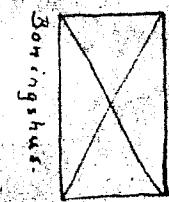

Figuur schematick
framställdt utgångsläget
och början av flottningens
arbetet.

I: b.

begravning

A.

gtt.

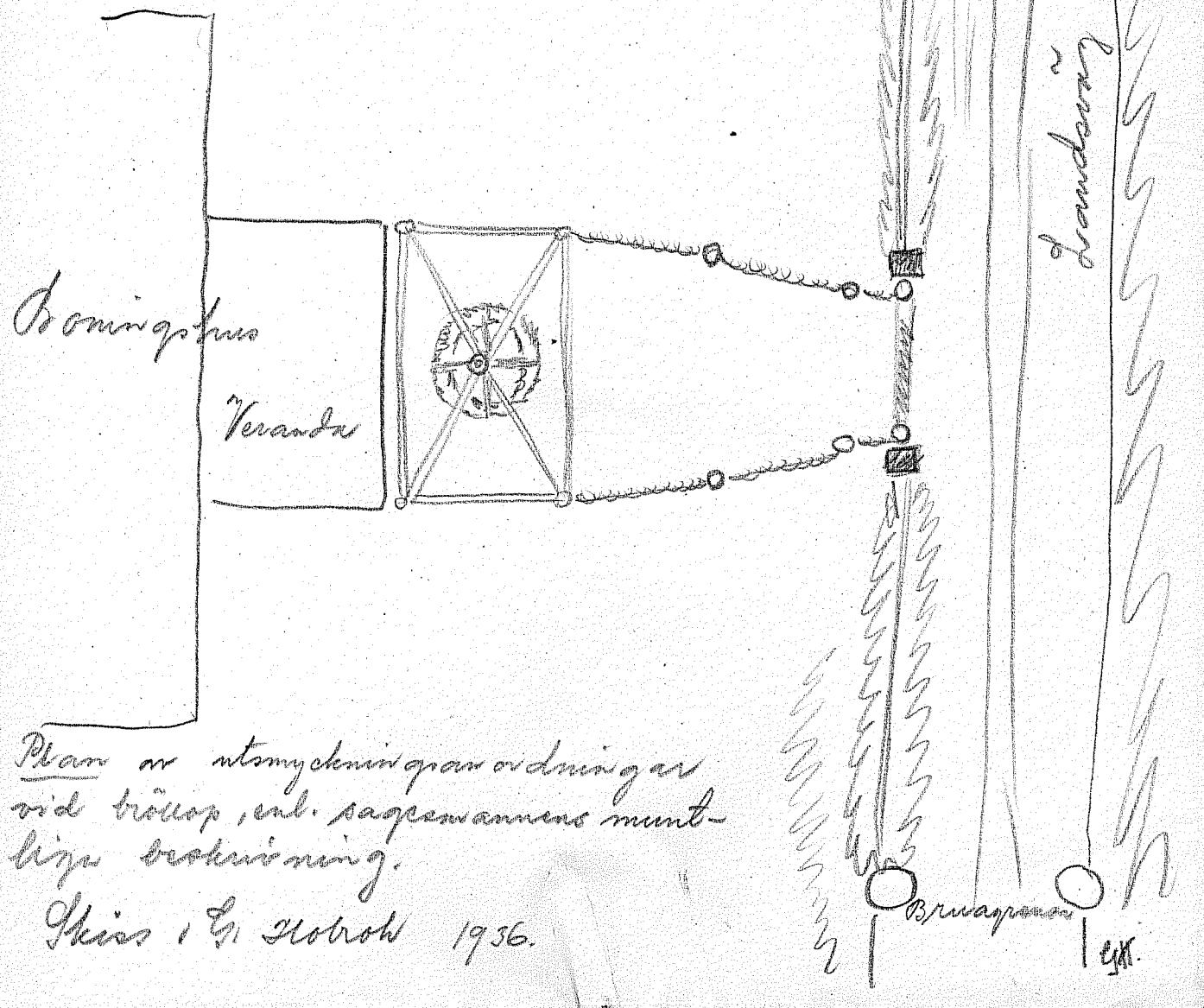
B.

Skrissen över
anordningar vid
begravning enl.
muntl. redogörel-
se av sagesmannen
Teckn. G. Holm 1936

Skriv endast på deyna sidan!

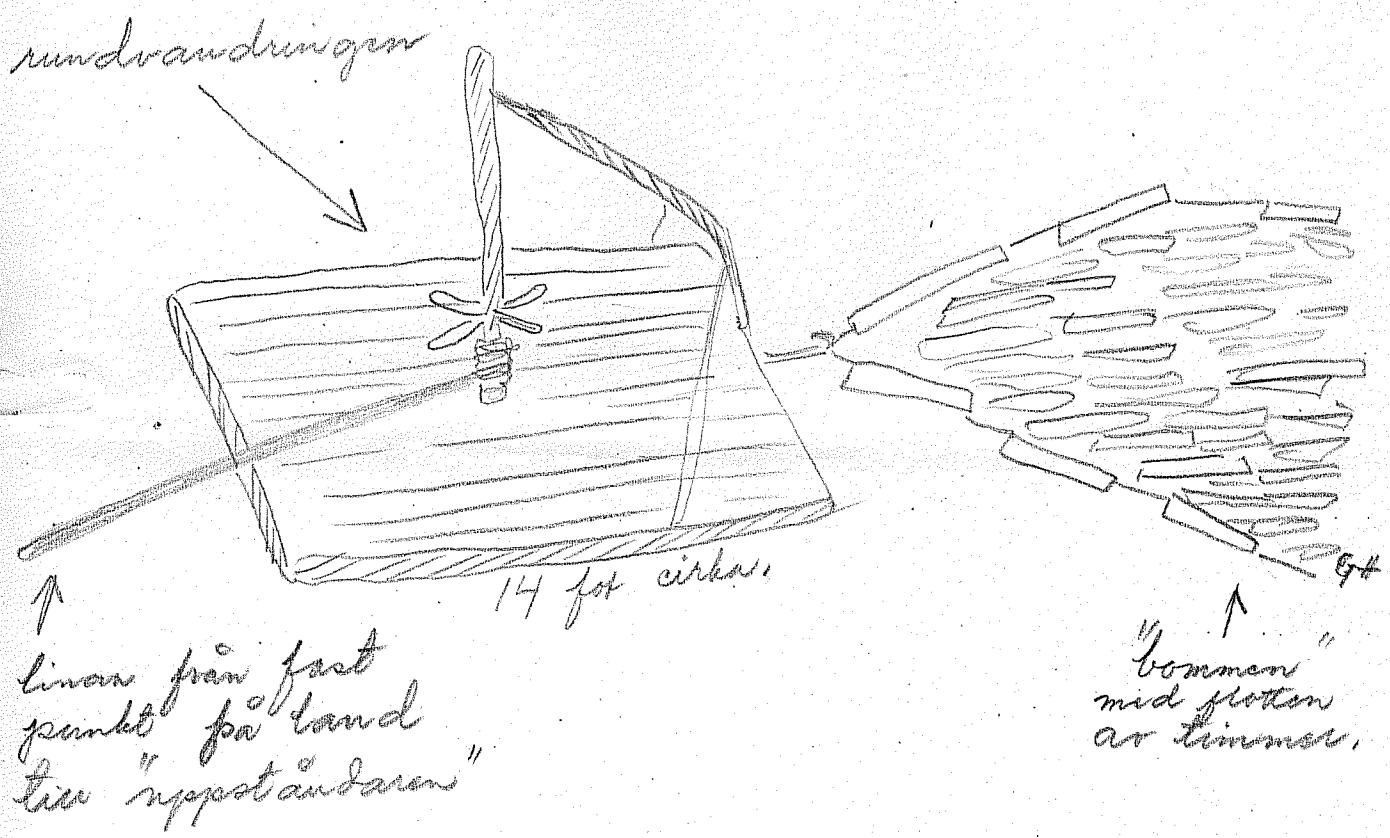
5116

II:b.

5116

III:a

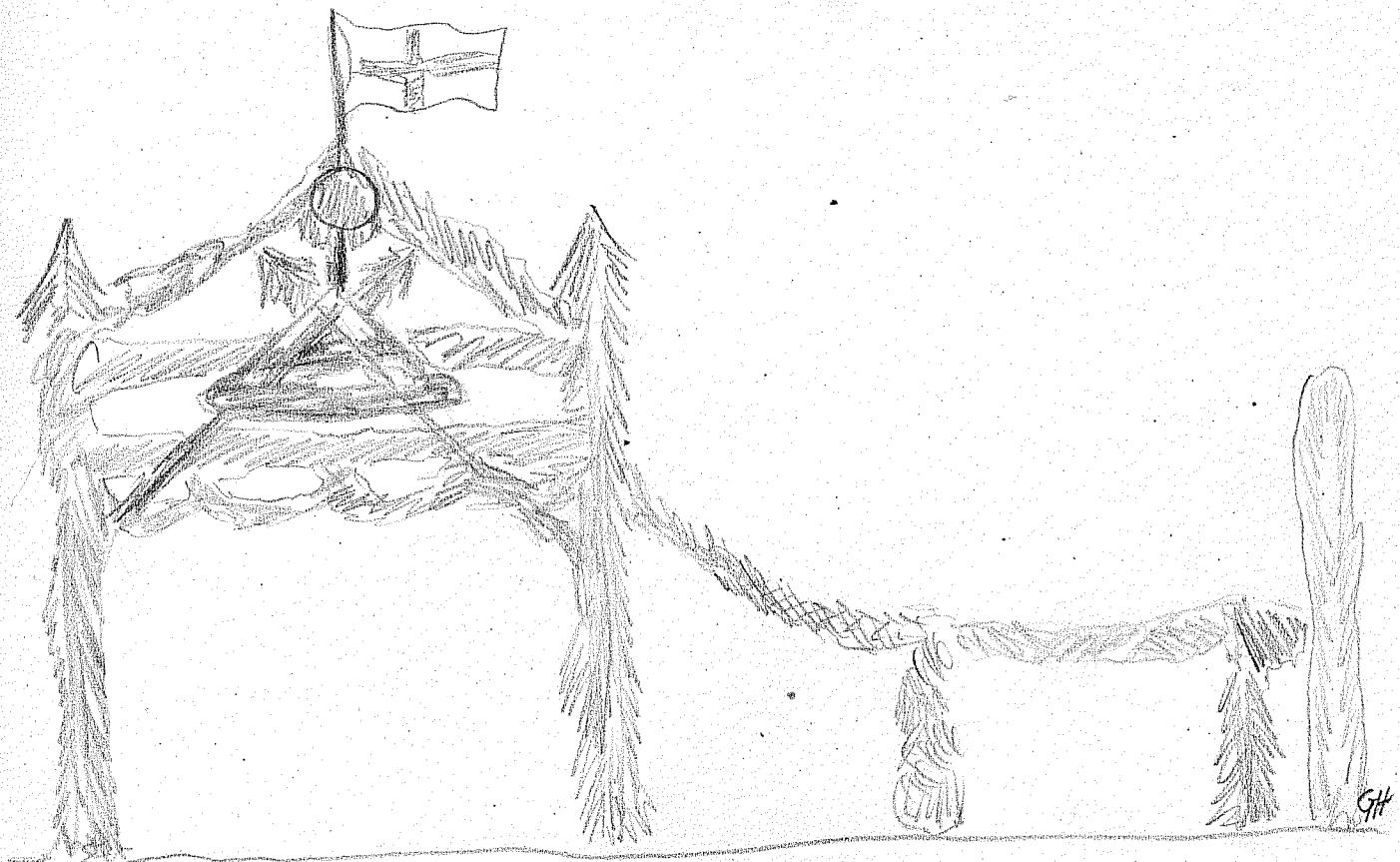

Ickonat. figur förstående
"Spalplötten".

Tekn. L. Storoh
1936.

5116

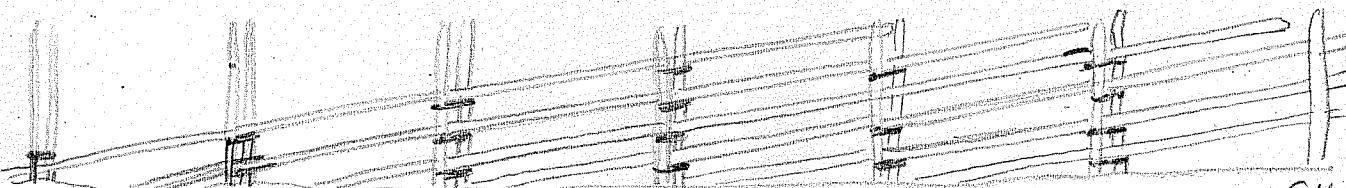
III:6.

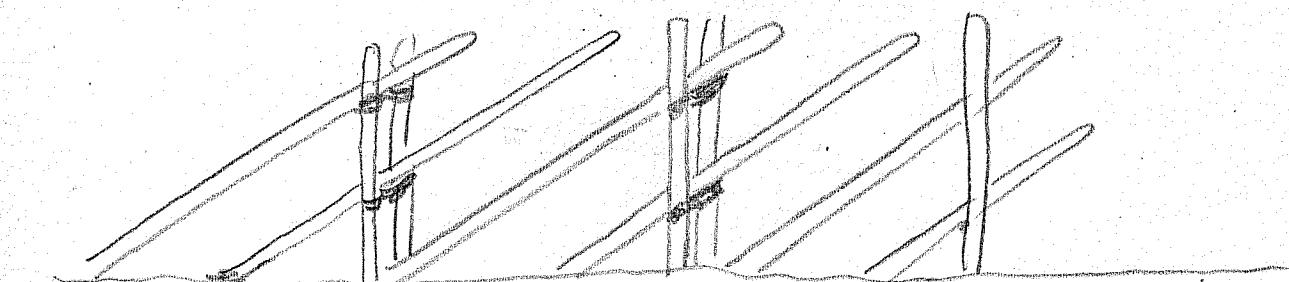
Långdrift genom fartygsdrätsmordet i gav vid
bröllop, enl. bayersmanns pedagogische.

Teckn. E. Fedroh, 1936.

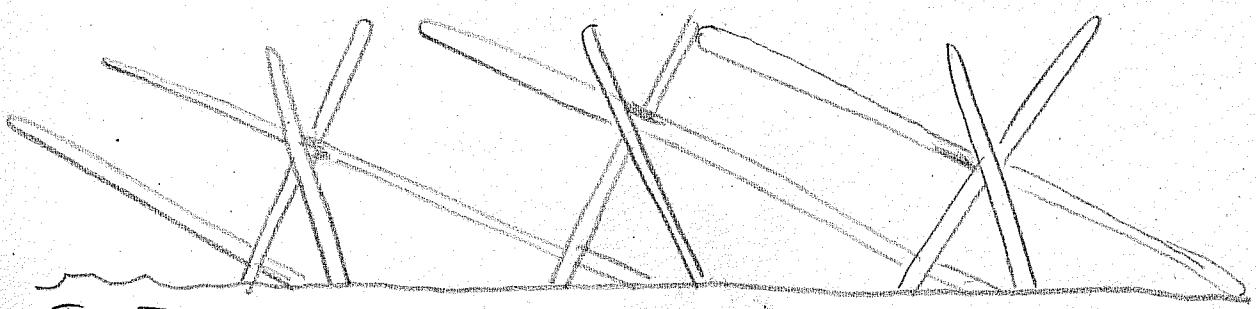
5116 Stängel Teckn. E. Fedroh 1936. IV

Typ I.

Typ II.

Typ III